

עבודת האדמה בשנה השביעית – דיני הטיפול בגינות נוי ובעצצים בשביעית

כבר ביארנו, כי בשנת השמיטה, אסרה התורה לעבוד את האדמה, כמו שנאמר, "שָׁדָךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמַר, אֶת סְפִיחַ קִצְיֹךְ לֹא תִקְצֹר וְאֶת עֲנָבֵי נִזְיֹךְ לֹא תִבְצֹר, שְׁנַת שְׁבַתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ", ועתה נבאר כמה פרטי דינים בזה.

דיני עבודת הקרקע בשביעית שייכים רק בארץ ישראל, ומאחר ויש לנו מנויים רבים מבני חוץ לארץ שדינים אלו אינם נוגעים להם הלכה למעשה, לא נאריך הרבה בהלכות אלה, אלא נכתוב את עיקריהן. ולאחר מכן נבאר הלכות שביעית הנוגעות גם לבני חוץ לארץ.

אילני סרק, בשבת ובשנת השמיטה

כשם שאסור לזרוע זרעים או ליטוע אילנות פרי בשנת השמיטה, כמו כן אסור ליטוע, או לזרוע, אילנות וגידולים שאין להם פירות. כלומר, אילני סרק. ובמשנה במסכת תרומות (פ"ב) שנינו, הנוטע בשביעית, בין בשוגג בין במזיד, יעקור. כלומר, מי שטעה ושתל בשנת השמיטה גידולים כל שהם בחצרו, עליו לעקור את אותם הגידולים ואין לקיימם. ובענין זה, הנטיעה בשנת השמיטה חמורה יותר מן הנטיעה בשבת, כי על פי דין, מי שטעה ונטע אילן בשבת, אין מחייבים אותו לעקור את האילן, מה שאין כן בשנת השמיטה. ובגמרא (גיטין נד.) נתנו טעם בדבר.

גינה בחצר הבית

כל הדינים השייכים בשדה, שייכים בגינה שבחצר הבית.

כשם שאסור לזרוע בשדה או בגינה בשביעית, כן אסור לזרוע בעציץ "נקוב" (כלומר, עציץ שיש חורים בתחתיתו, כפי שיש ברוב העציצים). כי עציץ נקוב נחשב כמחובר לקרקע. (גיטין לז.). ואף בעציץ שאינו נקוב, וכגון עציץ שיש תחתיו צלחת וכדומה, גזרו חכמינו זכרונם לברכה, שאסור לזרוע בו בשביעית.

עקירת גידול בעציץ שאינו נקוב

כתב הגאון הראשון לציון רבי יצחק יוסף שליט"א, (בספרו ילקוט יוסף שביעית עמוד רפה), שאף על פי שיש חיוב לעקור אילנות שנטעו בשנת השמיטה, מכל מקום אם בעל המשתלה זרע בעציצים לא נקובים בשנת השמיטה, אין איסור לקנות ממנו את העציצים לאחר שנת השמיטה, כי על זריעה בעציץ שאינו נקוב, אין את הגזירה לעקור את הנטיעה.

לעדור, לזבל וכדומה

כשם שאסור לזרוע בשדה בשביעית, כמו כן אסור לעשות כל מלאכה הנוגעת לעבודת הקרקע ולהטבת מצב הגידולים. ובכלל זה, אסור לזבל, לעדור, לחרוש, להוסיף אדמה, לכסות שורשים, וכן כל כיוצא בזה, אלא במקרים מסויימים כמו שנבאר. ואין חילוק בזה בין שדה, או גינה או עציץ.

עציצים שאמרנו שאסור לזרוע בהם, אין כוונתנו אלא לעציצים הנמצאים תחת כיפת השמים, אבל עציצים המצויים בבית, דינם שונה, כאשר נבאר בהלכה הבאה.